

Finansiering och stöd
Maria Jonasson
Tfn: 063-146567
E-post: maria.jonasson@regionjh.se

2025-05-

RUN/509/2024

Medfinansiering till projekt Förstudie - Förutsättningar för en snabbare persontrafik på Inlandsbanan

Ärendebeskrivning

Inlandsbanan AB inkom den 4 februari 2025 med en ansökan om 410 000 kronor i medfinansiering till projektet Förstudie - Förutsättningar för en snabbare persontrafik på Inlandsbanan. Projekttiden är 2025-03-01 till 2026-03-31. Övrig finansiering kommer enligt projektets totala finansieringsplan från Inlandsbanan AB med 410 000 kronor.

En reviderad ansökan och en reviderad budget finns bilagt ärendet.

Syftet med förstudieprojektet är att ta fram planerings- och kunskapsunderlag samt utreda förutsättningarna för en hastighetshöjning för persontrafik på Inlandsbanan i syfte att möjliggöra attraktiv och hållbar persontrafik med tåg i inlandet. Inlandsbanan erbjuder idag en lösning där restiderna är att jämföra med bussen eller bilen. För att en persontrafik med tåg ska vara aktuellt krävs en restid som är kortare än både bussen och bilen. Infrastrukturen på Inlandsbanan är idag anpassad främst för godstrafik, vilken inte kräver så höga hastigheter. Projektet ska utreda förutsättningarna för en hastighetshöjning för persontrafik på Inlandsbanan.

På kort sikt ska ett planerings- och kunskapsunderlag tas fram som ska ligga till grund för ett fortsatt arbete i frågan samt ge målgrupperna kunskap om vad som krävs för en persontrafik på Inlandsbanan med en restidskvot som kan konkurrera med bilen och därmed kunna vara underlag för fortsatt arbete för att göra tågalternativet till verklighet.

På lång sikt ska rapporten vara ett viktigt underlag för framtida prioriteringar för regional utveckling i regionen. Resultatet av denna förstudie kommer ligga till grund för val av framtida arbete med persontrafik på Inlandsbanan.

Legala förutsättningar för stöd

Projektstöd får beviljas enligt förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken. Bidrag som utgör statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får inte lämnas med stöd i förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken. Med stöd i förordning SFS 2003:596 får således aktiviteter som riktar sig direkt till företag endast vara av ringa och allmänfrämjande karaktär.

Projektstöd får inte finansiera åtgärder som omfattas av stöd enligt någon av de förordningar som styr företagsstöden. Projektets insatser ska vara vidare avgränsade från den ordinarie verksamheten i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats. Bidraget får inte utgöra driftstöd.

Projektverksamheten ska bidra till att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken och den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 är styrande för vad medlen får användas till. Av projekten ska det särskilt framgå hur projektet bidrar till en hållbar utveckling utifrån hållbarhetsaspekterna.

Beslutsmotivering

Legal

Projektet avgränsat mot den ordinarie verksamheten i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats och utgör inte driftstöd.

Projektet innehåller åtgärder som kräver tillämpning av statsstödsregelverket. Att i projektet ta fram planerings- och kunskapsunderlag i syfte att underlagen ska användas för framtida prioriteringar för regional utveckling i regionen där Inlandsbanan AB verkar på en konkurrensutsatt marknad är att betrakta som stöd till företag och kan inte lämnas med stöd i förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken.

Ekonomisk

Projektet är ekonomiskt avgränsat från ordinarie verksamhet och en genomgång av projektets kostnadseffektivitet har gjorts i beredningen av ansökan.

Strategisk

Studien avser primärt att undersöka vilka tekniska åtgärder som krävs för hastighetshöjning utifrån dagens infrastruktur och skapa ett planerings- och kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet gällande prioriteringar för regional utveckling i regionen.

Frågan om allmän persontrafik på Inlandsbanan har varit föremål för diskussion under lång tid. De utmaningar som tidigare identifierats kvarstår: banans låga standard, dess geografiska sträckning genom delvis glesbefolkade områden och de begränsade resurser som finns tillgängliga för kollektivtrafik i regionen. Kostnader för järnvägstrafik är generellt höga i förhållande till busstrafik, särskilt i områden med låg befolkningstäthet där biljettintäkterna är begränsade.

Tillgängligheten till och från Inlandsbanans stationer är en central fråga. Många stationsområden har förändrats gällande fastighetsägandet, vilket påverkar möjligheten att skapa tillräcklig infrastruktur för resenärer, såsom parkering och anslutande kollektivtrafik. I dagsläget ligger busshållplatserna ofta på ett betydande avstånd från järnvägsstationerna, vilket kan leda till höga kostnader för matartrafik.

På sträckan Östersund till Mora stannar bussen på 99 hållplatser och Inlandsbanan vid 20 stationer, men endast vid 8 av de stationerna finns en busshållplats inom gångavstånd. Detta innebär att en fungerande kollektivtrafiklösning för persontåg även kommer behöva inkludera matartrafik, och därför också bör beräknas och tas med i förstudien.

Tillgänglighet är ett mål som genomsyrar flera av våra styrande dokument inom Regional utveckling, både inom verksamhetsområdena Kollektivtrafik och Hållbar Tillväxt. Likaså är utveckling, innovation och förnyelse viktiga parametrar i den regionala utvecklingen. Mot bakgrund av detta finns inget principiellt hinder för att IBAB beviljas medel till en förstudie som kan bidra till underlag för framtida prioriteringar. Det är dock avgörande att studien inte enbart fokuserar på tekniska aspekter utan även inkluderar en realistisk analys av helheten – inklusive tillgängligheten till stationerna, behovet av matartrafik och de ekonomiska förutsättningarna för en fungerande persontrafik.

Beviljas projektet är det en rekommendation att IBAB tillsätter en referensgrupp med externa aktörer, inklusive Region Jämtland Härjedalen, för att säkerställa en bredare och mer objektiv analys av frågan.

Sammanfattande bedömning av ansökan

Utifrån ovan sammanvägda bedömning föreslås att ansökan avslås.

-

Beslutsunderlag

Reviderad ansökan om medfinansiering till projekt Förstudie - Förutsättningar för en snabbare persontrafik på Inlandsbanan.

Strategiskt utlåtande på ansökan

Delegationsbestämmelse och delegation

Delegationsbestämmelser för regionala utvecklingsnämnden i Region Jämtland Härjedalen 2023–2026, punkt 11.1.2.

Beslut

Region Jämtland Härjedalen avslår medfinansiering till projektet Förstudie - Förutsättningar för en snabbare persontrafik på Inlandsbanan med 50 procent av redovisade och godkända kostnader, dock max 410 000 kronor.

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör

Anmälan

Beslutet anmäls till regionala utvecklingsnämnden